

Nešťátne lesy

Výskum má pomôcť majiteľom nešťátnych lesov

Ing. Zuzana Sarvašová, PhD., Národné lesnícke centrum Zvolen

Doc. Dr. Jaroslav Šálka, Lesnícka fakulta Technickej univerzity Zvolen

Ing. Juraj Vanko, Únia regionálnych združení vlastníkov nešťátnych lesov Slovenska

Aplikovaný výskum má mnohé podoby, ale jeho spoločnou črtou je bezprostredné využitie výsledkov v praxi, teda ideálne nejaký vynález alebo patent. Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen spolu s Lesníckou fakultou Technickej univerzity vo Zvolene získali na roky 2012-2015 z Agentúry pre podporu výskumu a vývoja spoločný projekt aplikovaného výskumu s názvom Výskum vplyvu nešťátného vlastníctva lesov na politiky súvisiace s lesníctvom a priliehavým akronymom - VYNALES.

Cieľom projektu je charakterizovať nešťátny lesnícky sektor na Slovensku, opísať sociálne charakteristiky súkromných vlastníkov a obhospodarovateľov lesov, vrátane zhodnotenia ich doterajšieho pôsobenia v rámci vytvoreného sociálno-politického a ekonomického priestoru. Očakávaným praktickým prínosom je formulácia odporúčaní a návrhov pre organizácie vlastníkov lesov pri presadzovaní ich priorít v oblasti politik súvisiacich s lesníctvom (najmä rozvoja vidieka a ochrany biodiverzity).

Na čo sa výskum sústreďuje?

Výskum bude zameraný na analýzu nešťátného lesníckeho sektora na Slovensku, vytváranie záujmových skupín a združení majiteľov lesov. Zároveň bude analyzovať vplyv súkromného vlastníctva lesov na lesnícku politiku, politiku rozvoja vidieka a politiku ochrany prírody. Riešenie zhodnotí súčasný stav a poskytne nové modely a metódy práce pre vlastníkov lesov. Ide o výnimočnú tému v rámci aplikovaného výskumu, kde výsledky projektu vo forme odporúčaní sú vysoko relevantné pre nešťátne subjekty lesného hospodárstva, ale sú potenciálne využiteľné aj ústrednými orgánmi štátnej správy pre formuláciu a implementáciu politických opatrení.

Podpora rôznych foriem spolupráce je medzi prioritami nešťátnych vlastníkov lesa aj Národného lesníckeho programu. Okrem koordinácie medzi obhospodarovateľmi lesov navzájom a komunikácie, to znamená dialógu s verejnosťou, s municipalitami a štátom, práve kooperácia dáva možnosť pre zapojenie sa do výskumných a inovačných a znalostných partnerstiev. VYNALES má ambíciu stať

sa pilotným projektom takejto kooperácie a jeho riešenie je od začiatku naplánované v tesnej spolupráci s odberateľmi výsledkov, ktorými sú Únia regionálnych združení vlastníkov nešťátnych lesov, Gemerské regionálne združenie vlastníkov lesov a Združenie spoločenstevných a súkromných majiteľov lesa Banskobystrického kraja.

Štyri etapy

Projekt VYNALES je rozdelený do štyroch etáp. V prvom rade sa zameriava na samotných vlastníkov súkromných a spoločenstevných lesov, ich záujmové združenia a identifikáciu ich priorít, postojov a cieľov. Druhá etapa je venovaná politikám a analyzuje vzťah vlastníctva lesov a súvisiacich politik, najmä lesníckej, ochrany prírody a rozvoja vidieka. Tretou, syntetickou súčasťou projektu, je tvorba záverov a odporúčaní pre nešťátnych vlastníkov lesov pri tvorbe relevantných politik. Poslednou úlohou je rozširovanie výsledkov.

Začiatkom júla sa na Národnom lesníckom centre vo Zvolene stretli zástupcovia odberateľov výsledkov výskumu s riešiteľmi projektu VYNALES, aby si hneď na začiatku ujasnili predstavy o očakávaných výstupoch projektu a ich aplikácii. Riešiteľský kolektív predstavil projektový zámer, metodické prístupy a očakávané výstupy. Len úzkou spoluprácou medzi spomínanými skupinami je možné prispieť k hodnotným výsledkom výskumu, ktoré budú slúžiť ďalej nielen nešťátnemu, ale celému lesnému hospodárstvu Slovenska.

Ktoré sú problémové oblasti?

Predstavitelia záujmových združení nešťátnych lesov prezentovali hlavné

problémové oblasti, na ktoré by sa malo prihliadať pri samotnom riešení projektu. Predstavili požiadavku riešiť komplexne problematiku nešťátného vlastníctva lesov, a to smerom dovnútra záujmových organizácií, čo zahŕňa vzťahy k jednotlivým vlastníkom lesov, ako aj smerom navonok, to znamená vzťahy s verejnosťou a snahu o zmenu negatívneho ponímania vlastníka lesa a lesníctva verejnosťou.

Všetci prítomní sa zhodli, že neexistuje reálny prehľad o podnikateľskom prostredí v celom sektore lesného hospodárstva v rámci Slovenskej republiky a teda najmä o podnikovej štruktúre nešťátného sektora. Záujem o riešenie vzťahov v rámci záujmových združení, ale aj medzi súkromným a verejným sektorom lesného hospodárstva povedie k prieskumu a vypracovaniu štúdie, kde by boli jasne formulované požiadavky jednotlivých aktérov. Výsledkom výskumu podľa odberateľov, by malo byť aj identifikovanie istého modelu združenia vlastníkov na úrovni hospodárskych združení.

Hlavné problémy pre riešenie v rámci druhej etapy projektu, na ktorých sa zhodli všetci zástupcovia nešťátného sektora, sú predovšetkým ochrana vlastníckych práv, otázky platieb za verejnoprospešné funkcie lesa, formulácia opatrení Programu rozvoja vidieka v novom programovacom období po roku 2013 a potreba zlepšenia práce s verejnosťou a vnímania lesníkov a majiteľov lesa cez sociálne aktivity na vidieku.

Podakovanie

Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-0057-11.